

Sadržaj

I UVOD	8
II FINANSIRANJE I IZVORI FINANSIRANJA	9
1.Pojam i oblici finansiranja	9
2.Pravila finansiranja	10
2.1.Vertikalna pravila finansiranja.....	10
2.2.Horizontalna pravila finansiranja.....	11
2.2.1.Zlatno bankarsko pravilo finansiranja.....	11
2.2.2.Zlatna bilansna pravila finansiranja.....	12
2.3.Ostala pravila finansiranja.....	12
3.Finansiranje emisijom hartija od vrijednosti	13
3.1.Finansiranje emisijom dugoročnih hartija od vrijednosti	13
3.1.1.Obveznice.....	13
3.1.1.1.Pojam obveznice kao hartije od vrijednosti	14
3.1.1.2.Elementi obveznice.....	14
3.1.1.3.Klasifikacija obveznica.....	15
3.1.1.4.Vrste obveznice.....	16
3.1.2.Finansiranje emisijom obveznica – prednosti i nedostaci	18
3.1.2.1.Procjena vrijednosti obveznica	18
3.1.2.1.1.Tržišna cijena obveznice s kuponom	18
3.1.2.1.2.Tržišna cijena obveznice bez kupona	20
3.1.2.1.3.Tržišna vrijednost konsoli (neprekidnih obveznica)	20
3.1.3.Vrednovanje prinosa obveznica	21
3.1.4.Rangiranje obveznica.....	21
3.1.5.Akcije.....	23

3.1.5.1.Emisija akcija.....	24
3.1.5.2.Utvrdjivanje cijene akcija.....	25
3.1.5.3.Tržišna cijena akcija.....	25
3.1.5.4.Prioritetne akcije.....	27
3.1.5.4.1.Procjena vrijednosti prioritenih akcija	28
3.1.5.4.2.Finansiranje emisijom prioritetnih akcija	29
3.1.5.5.Obične akcije.....	29
3.1.5.6.Obične akcije – prednosti i nedostaci	30
3.1.5.6.1.Finansiranje emisijom običnih akcija	31
3.1.5.7.Otkup sopstvenih akcija.....	31
3.2.Finasiranje emisijom kratkoročnih hartija od vrijednosti.....	31
3.2.1.Bankarski akcept.....	32
3.2.2.Depozitni certifikati.....	32
3.2.3.Kratkoročne državne obveznice (blagajnički zapisi)	34
3.2.4.Komercijalni (trgovački) zapisi.....	36
3.2.5.Ugovor o reotkupu - REPO	36
3.2.5.1.Finansiranje emisijom komercijalnih zapisa	37
3.2.6.Mjenica.....	38
3.2.6.1.Finansiranje sopstvenom mjenicom	38
3.2.6.1.1.Indosiranje i eskontovanje mjenice	39
4.Opcijsko finansiranje.....	39
4.1.Konvertibilne hartije od vrijednosti.....	39
4.1.1.Procjena vrijednosti konvertibilnih hartija od vrijednosti.....	40
4.1.2.Finansiranje emisijom konvertibilnih hartija od vrijednosti - prednosti i nedostaci.....	41
4.2.Vezano zamjenjive obveznice.....	42

4.2.1.Procjena vrijednosti vezano zamjenjive obveznice.....	42
4.2.2.Finansijski efekti emisije vezano zamjenjivih obveznica	43
4.2.3.Varanti.....	43
4.2.3.1.Procjena vrijednosti varanta	43
4.2.3.2.Finansiranje varantima.....	44
4.2.3.3.Finansijski efekti emisije varanta	44
4.2.4.Opcije.....	44
4.2.5.Opcije i varanti – sličnosti i razlike	49
III INVESTIRANJE U HARTIJE OD VRIJEDNOSTI.....	51
1.Ciljevi investiranja u hartije od vrijednosti	51
2 Špekulanti i investitori	53
3.Specijalisti za hartije od vrijednosti	56
3.1.Market mejkeri.....	56
3.1.1.Pravila igre market mejkera na Banjalučkoj berzi.....	56
4.Prednosti i nedostaci investiranja emisjom hartija od vrijednosti	58
5.Faktori koji utiču na cijenu hartija od vrijednosti.....	59
5.1.Odnos ponude i potražnje hartijama od vrijednosti.....	60
5.1.1.Zarada kompanije.....	60
5.1.2.Psihologija mase.....	60
5.1.3.Monetarna politika.....	62
5.1.4.Vanjski događaji.....	62
5.1.5.Fiskalna politika.....	62
5.1.6.Nacionalna i međunarodna politika	63
5.1.7.Informacije insajdera.....	63
5.1.8.Inflacija.....	64

5.1.9.Privredni ciklusi.....	64
6.Vrednovanje hartija od vrijednosti po međunarodnim standardima.....	66
6.1.Početno vrednovanje hartija od vrijednosti.....	66
6.2.Naknadno vrednovanje hartija od vrijednosti	68
IV TROŠKOVI FINANSIRANJA	72
1.Pojam i vrste troškova finansiranja.....	72
2.Troškovi finansiranja emisijom obveznica	72
3.Troškovi finansiranja emisijom prioritetnih akcija.....	73
4.Troškovi finansiranja emisijom običnih akcija.....	73
5.Troškovi akumuliranja dobiti	74
6.Amortizacija	75
7.Ponderisani prosječni trošak kapitala.....	75
V STRUKTURA KAPITALA I EFEKAT POLUGE	76
1.1.Izvori finansiranja kao elementi strukture kapitala	76
1.2.Akcijski kapital kao element strukture kapitala – prednosti i nedostaci.....	76
VI ZAKLJUČAK.....	77
PREGLED SLIKA	
Slika br. 1: Vertikalana pravila finansiranja.....	11
Slika br. 2: Određivanje fer vrijednosti hartija od vrijednosti.....	69
PREGLED TABELA	
Tabela br. 1: Vrijednost obveznice sa petogodišnjim trajanjem	19
Tabela br. 2: Sistem rangiranja obveznica.....	22
Tabela br. 3: Knjigovodstvena vrijednost akcijskog kapitala.....	23
Tabela br. 4: Pozicije u trgovini sa opcijama	46
Tabela br. 5: Vrednovanje aktive prema ciljevima investiranja.....	52

Tabela br. 6: Mjerenje finansijskih instrumenata..... 67

VII LITERATURA..... 78